

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, dnia 02 czerwca 2021 r.

PS.I.431.16.2021. MPR

**Pani
Aneta Kuziora
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
ul. Główna 61
48-140 Branice**

Wystąpienie pokontrolne

I. Podstawowe informacje formalno-prawne dotyczące kontroli

1. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Branicach, ul. Główna 61, 48-140 Branice.

2. Podstawa prawna podjęcia kontroli:

Art. 28. ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U z 2019 r., poz. 1464), art. 10 ust. 10 i 13 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329), w związku z art. 6 ust. 4 pkt 4 z uwzględnieniem art. 3 i 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 224).

3. Zakres kontroli:

- a) **przedmiot kontroli:** realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” w zakresie przyznawania jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu;
- b) **okres objęty kontrolą:** od 1 stycznia 2017 r. do dnia kontroli, tj. 28 kwietnia 2021 r.

4. Rodzaj kontroli:

problemowa.

5. Tryb kontroli:

zwykły.

6. Termin kontroli:

od 28 kwietnia 2021 r.

7. Skład zespołu kontrolnego:

- **Mirosław Próchniak** – starszy inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu – przewodniczący zespołu;
- **Dawid Gurbierz** – inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.

8. Kierownik jednostki kontrolowanej:

Aneta Kuziora – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Branicach.

II. Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

W wyniku kontroli **pozytywnie** ocenia się działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Branicach w kontrolowanym zakresie¹.

Ustalenia kontroli.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Branicach, w okresie objętym kontrolą, tj. od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 28 kwietnia 2021 r. wydano **3** decyzje administracyjne orzekającą o przyznaniu prawa do jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Od wydanych w powyższym zakresie decyzji nie wniesiono odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Opolu.

W okresie objętym kontrolą, nie odnotowano przypadku pozostawienia wniosku bez rozpoznania, a także przekazania wniosku do Marszałka Województwa Opolskiego lub Wojewody Opolskiego w celu ustalenia czy mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Dokumentację objętą kontrolą, sprawdzono pod względem zasadności przyznania prawa do jednorazowego świadczenia oraz sposobu i trybu postępowania w zakresie ustalania prawa do tego świadczenia.

1. Prawidłowość upoważnienia pracowników jednostki kontrolowanej do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w zakresie jednorazowego świadczenia.

W ramach realizacji zadania wynikającego z ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”², do prowadzenia postępowań oraz wydawania decyzji w sprawach dotyczących przyznawania jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, Wójt

¹ Ocena dokonana została zgodnie z punktem IV. ust. 6) ppkt 1) Programu kontroli. Opisane w treści projektu wystąpienia pokontrolnego uchybienie ma charakter formalny, nie wniesiono natomiast zastrzeżeń co do merytorycznej realizacji zadań objętych zakresem kontroli.

² Nazywanej w dalszej części „ustawą”.

Gminy Branice upoważnił w dniu 30.12.2016 r. Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Branicach. Ponadto w dniu 30.12.2016 r. Wójt Gminy Branice, upoważnił do prowadzenia postępowania w sprawach z zakresu jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu jednego pracownika OPS. Następnie Wójt Gminy Branice upoważnił do prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących przyznawania jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu kolejnych trzech pracowników OPS (odpowiednio upoważnienia z: 02.09.2019 r., 01.10.2019 r. oraz 28.12.2020 r.). Wszystkie ww. upoważnienia wydane zostały na podstawie art. 10 ust. 13 ustawy w związku z art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Ze zgromadzonej dokumentacji wynika, że zatrudnieni w OPS w Branicach pracownicy socjalny nie realizują zadań związanych z przyznawaniem jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Powyższe stanowi więc realizację normy prawnej zawartej w art. 20 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych, w związku z art. 10 ust. 13 ustawy.

2. Zasadność przyznawania i odmowy przyznania jednorazowego świadczenia pod względem zgodności z obowiązującym prawem.

Jednorazowe świadczenie zostało przyznane osobom, które spełniały warunki określone w art. 10 ust. 2 ustawy, w prawidłowej wysokości, tj. zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy.

Organ, przyznał prawo do jednorazowego świadczenia, gdyż w każdym przypadku wnioski dotyczyły dziecka posiadającego zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ustawy. OPS w Branicach dokonał także weryfikacji, czy spełniony został warunek wynikający z art. 10 ust. 5 ustawy, tj. czy kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu, co potwierdzone było właściwym zaświadczeniem, o którym mowa w art. 10 ust. 6 ustawy.

Przyznanie prawa do jednorazowego świadczenia każdorazowo nastąpiło w formie decyzji administracyjnej. Decyzje zawierały wszystkie części składowe wymienione w art. 107 § 1 k.p.a. W decyzjach organ przywoływał treść art. 4 ust. 3, art. 10 ust. 1-7, 13 i 14 ustawy oraz art. 3 pkt 7, 11 i 15a, art. 7 pkt 2 i 6, art. 20-22, art. 23 ust. 2-3f i ust. 4 pkt 3, 6a-13, art. 23a, art. 23b, art. 24a, art. 25 ust. 3, art. 27 ust. 1 i 2 oraz art. 29-32 ustawy o świadczeniach rodzinnych, a także art. 104 i art. 107 k.p.a.

Należy zauważyć, że praktyka taka jest błędna, ponieważ podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, tj. ze wskazaniem mających zastosowanie w danej sprawie przepisów zarówno prawa formalnego i materialnego

wraz z powołaniem źródeł jego publikacji³, natomiast w sytuacji gdy dany artykuł dzieli się na kilka ustępów, podzielonych również na litery, brak wskazania, który z ustępów tego przepisu znajduje w danej sprawie zastosowanie, narusza ten wymóg⁴. Wydanie decyzji administracyjnej bez wskazania podstawy prawnej jej wydania nie może być utożsamiane z wydaniem decyzji bez podstawy prawnej. Wydanie aktu administracyjnego bez podstawy prawnej nie zachodzi bowiem, gdy w decyzji nie powołano podstawy prawnej albo powołano ją błędnie, gdyż istotne jest rzeczywiste istnienie tej podstawy. W tego rodzaju sytuacji mamy do czynienia z wadą formalną decyzji administracyjnej polegającą na niezgodności jej brzmienia z wymogiem określonym w art. 107 § 1 k.p.a., w związku z czym zostało to uznane za uchybienie.

Uzasadnienia faktyczne i prawne decyzji w poddanych kontroli postępowaniach wyczerpują wymogi określone w art. 107 § 3 k.p.a.

Na podstawie dokumentacji świadczeniobiorców stwierdzono, że osoby, którym przyznano jednorazowe świadczenie spełniały warunki, uprawniające do jego otrzymania. Wysokość przyznanego świadczenia nie budzi zastrzeżeń.

3. Sposób i tryb postępowania w zakresie przyznania jednorazowego świadczenia.

We wszystkich badanych przypadkach postępowanie w sprawie przyznania jednorazowego świadczenia zostało wszczęte przez organ na wniosek strony. Poddana kontroli dokumentacja zawierała zgodnie z wymogami art. 23 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych w związku z art. 10 ust. 13 ustawy, prawidłowo wypełniony wniosek zawierający dane dotyczące osoby występującej o przyznanie jednorazowego świadczenia, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, adres miejsca zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL oraz adres poczty elektronicznej i numer telefonu, a także odpowiednie zaświadczenia, oświadczenia oraz dowody niezbędne do ustalenia prawa do jednorazowego świadczenia.

Ośrodek prowadząc postępowanie w sprawie o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia realizował wynikający z art. 23b ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych obowiązek samodzielnego uzyskania lub weryfikacji odpowiednich informacji zawartych we wniosku.

4. Terminowość wypłacania jednorazowego świadczenia wnioskodawcom.

W kontrolowanych przypadkach wypłata jednorazowego świadczenia, dokonana została osobom uprawnionym w myśl art. 10 ust. 2 ustawy, po doręczeniu decyzji przyznającej prawo do tego świadczenia.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości:

W trakcie kontroli stwierdzono **uchybie**nie polegające na powoływaniu w podstawie prawnej decyzji przepisów, bez wskazania ustępów bądź punktów artykułu które zostały zastosowane w danej sprawie, co narusza art. 107 § 1 k.p.a.

³ Wyrok WSA w Warszawie z 17.11.2006 r., II SA/Wa 1145/06.

⁴ Wyrok NSA z 10.10.2007 r., II GSK 177/07.

Przywołanie wadliwej podstawy prawnej w wydanych w kontrolowanym zakresie decyzjach administracyjnych nie skutkuje jednak koniecznością stwierdzenia nieważności przedmiotowych decyzji.

IV. Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do projektu wystąpienia pokontrolnego i wyniku ich rozpatrzenia:

Jednostka kontrolowana nie wniosła zastrzeżeń do projektu wystąpienia pokontrolnego.

V. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej:

Nie dotyczy.

VI. Zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 224), od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. Wojewody Opolskiego

Mieczysław Wojtaszek

Dyrektor

Wydział Polityki Społecznej

Pismo otrzymują:

1. Pan Sebastian Baca
Wójt Gminy Branice
ul. Słowackiego 3
48-140 Branice